

cia arabitzada *Benāfiqū* (ā > e i zero). Cert que atret pels infinits NLL i NPP àrabs en *Aben-*. Car ja ho trobo escrit *Abenfigo* en un doc. de 1206, com afron-tació de *Camaron* (que no era lluny de Morella), i (continua el text) posant-lo entre les terres veïnes de Morella: «*Vallipon* (Vallibona), *Valbovera* --- versus Morellana --- *Villar de Avenfiço*» (aquí sens dubte error per *-figo*) (*Bo. Hi. Ge. B. Arag.* III, 187-189).

Velesique és un poble andalusí, 40 k. al N. d'Almeria, situat al capdamunt de la vall del *Río de la Galera*: la branca més alta del riu d'Almeria, que neix en aquesta alta vall de la Sierra de Filabres. *Velesique* és 4 k. al peu d'un dels pics més alts d'aquesta serra, 1816 alt. És clar que aquí tenim el prolongament mossàrab de VALLEM FICUUM 'vall de les figueres', Si-monet (*Glos.*, 56.2), el troba grafiat *Bälläfiqū* en Ibn-Khaldun i en una escriptura àr. d'Almeria.

I crec que aquest nom es repeta en terra valencia-na te. Castell de Castells, altra comarca de gran per-sistència morisca. Car el gran barranc que, en unir-se-li per la dreta el de Castells, forma el riu Xaló o Gorgos: diu SSiv. (s. v. *Castell d. C.*, p. 182) que és el mateix barranc on hi ha el pre-romà *Aizalt* (veg., s. v.), o sigui «el barranco de *Malafi* se dice fue teatro de una de las últimas batallas que acabaron con la suble-vación de los moriscos, después de su expulsión». Fi-gueres Pacheco reconeix també aquesta forma (GGRV, p. 69, bis), però en el mapa que dona del partit judi-cial de Callosa, escriu *Malefig*. Forma sens dubte més antiga, i en la qual retrobem aquell VALLEM FICUUM de la S.^a de Filabres: només que aquí, intervenint-hi l'etimologia popular, s'hi ha canviat *Bale-* en *Male* → *Mala-*. Diríem que aquí s'imposava aqueixa morisca etimologia secundària: car aquí feren mala fi aquella pobra, valencianíssima gent!

En fi, també estariem temptats de lligar lingüísti-cament amb els *Benafigos* i companyia, el nom del mas i pda. de *Benafigetxines* te. d'Albocàsser («ve de *bena-feçines*» oit xxvii, 93.55): uns 12 k. ENE. de *Benafigos*: com sigui que és segur que per allà hi ha figue-res i que també hi ha d'haver no poques penyes: veg. el IGC, on es localitza, 3^o 42 × 40^o 26. Seria PINNAS *FICINAS (*i-i* dissimilació *e-i*), amb un adjectiu que fàcilment es formaria: com si diguéssim 'roques figue-rals'. És cert que també se'n podria donar una altra etimologia mossàrab (de FAEX), ben apuntalada [veg. vol. I, 144.5]; perquè així la palatalització en *ç* és menys postulada. I tanmateix la proximitat gran amb els dos *Benafigos* i *Abenfigo*, tendeix a decantar-nos per aquest costat.

¹ Res més allí, car el que li atribueix *AlcM*, es re-fereix a l'*Abenfigo* aragonès (veg. infra) i ni tan sols té sentit comú: «NP *Ybn Fiqu*, lat. *ficus* 'higo': car si és 'figa', és llatí i no és àrab ni NP. — ² És sabuda la coentíssima sàtira de Marcial, contra un Caecilianus, home viciós i ignorant del bon llatí, que l'havia criticat per haver pronunciat *ficus* en acusatiu plural, i no *ficos*: l'hispanus Marcial li torna la pilota a l'ignorant plebeu romà, que tenia fama d'actes contra natura, i patia de certs tumors: ⁶⁰

'jo diré sempre *ficus* quan siguin els de l'arbre i *ficos* si són els del teu (sés)' (*Epigr.* I, 66). O si-gui que ja els ficus tumorals, es deien amb el pas a la segona declinació, única vulgar, però en el sen-tit propi, no figurat, del fruit, encara es conser-vava, en els cercles més cultes (com el món en què es movia el poeta), l'arcaica declinació IV: L'arbre tenia el mateix nom que el fruit. Per a l'arbre, l'usen Cató i Ciceró, per a la figa Horaci i Marcial.

BENAFOCÉN

Alqueria ant. del te. de Sumacàrcer a. 1269 (Mtz Fdo. *Doc. Val. ACA* I, 879). Àr. *Ben Al-Hosäjn*, del diminutiu de *hasan* «pulcher, bonus» (*RMa.*). Arrel fecunda en NPP arreu: el diminutiu *Hosain* a Egipte (Littmann, 84), Iraq i a Algèria etc.; amb molts deri-vats, i en molts reculls, a Aràbia (Hess, 18; *GGAig.*, 195).

BENAGAI, Pla del ~

Te. de Benafigos (xxix, 87.13); de l'adjectiu *benagai* 'benigne' usual a Castelló i comarca, i emprat espe-cialment com a nom del vent suau de Migjorn; per a l'etimologia mossàrab del qual, veg. *DECat* I, 760b 29-761a6.

Benagarba/Bonagarba > *Malagarba*, veg. vol. I, s. v. *garba* (p. 160)

BENAGES

Nom de lloc i NP, propi del S. del Princ., Val. i les Illes. *Benages*, m'informaren els erudits vilafranquins (Giró, 1955 etc.), que fou un antic paratge del te. de Vilafranca del Penedès: en els capbreus locals que em proporcionaren, figura la «*quadra* de *Benages*» (nú-mero 7) en el de l'a. 1455, *Banaiges* en el de 1669-1695 (amb *az*, núm. 19); resta allí com un dels cog-noms més arrelats. En docs. d'aquesta zona trobo aquest NL des d'antic: «*domum meam de Benaies*» a. 1202 (*Cart. St. Cugat* III, 323); un «*Raimundum de Banages*» figura en el mateix *Cart.* l'a. 1197 (III, 349.7),¹ i en un de 1084 que llegeixo a l'Arxiu de Solsona, on hi ha diversos NLL veïns d'Olerdola, està grafiat *Bene Ages*.

Fora d'això, com a NL de més al Sud: en el *Cart.* de Poblet, en dos docs. de 1157, se situen llocs «in coma qui dicitur de *Benaies* (p. 36), «in plana de *Benaies*» (p. 38); ara bé això havia de pertànyer al te. de Vallclara (Conca de Barberà) segons el context; i segons el mapa IGC, que l'hi posa com a nom d'un paratge (escrit *Banayes*). *Benaiges* és un mas entre Aitona i Fraga (Pita Mercé, *Anglesola* v, 331). En fi, ben prop de València, i ara sense la -s: *Benage* com a